

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 2

Číslo materiálu v sadě: 5

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Doba jagellonská

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: doba jagellonská, Ludvík Jagellonský, Vladislav II. Jagellonský

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák umí popsat dobu jagellonskou v českých zemích a dokáže charakterizovat vládu Ludvíka Jagellonského a Vladislava Jagellonského na přelomu 15. a 16. století.

Metodický list/anotace

Motivačně výkladová prezentace má za úkol seznámit žáka s dobou vlády polských Jagellonců na českém trůně po smrti Jiřího z Poděbrad a s postavením českého státu v Evropě na přelomu 15. a 16. století.

Datum vytvoření: 1.1. 2013

DOBA JAGELLONSKÁ

Úkol:

Víte, z jakých důvodů nastoupil
polský rod Jagellonců roku
1471 na český trůn?

Doba Jagellonská (1471-1526)

- **r. 1471** – Jiří z Poděbrad **zemřel**, ještě před uzavřením míru po česko-uherské válce s Matyášem Korvínem (dojednal však nástupnictví polských Jagellonců)
- **r. 1478** – v míru olomouckém byly české země rozděleny:
 - Vladislav Jagellonský si podržel jen Čechy
 - Matyáš Korvín získal Moravu a vedlejší země Koruny české

Olomoucká smlouva

pamětní deska Vojtěcha Hořínka na Horním náměstí v Olomouci

Obrázek č. 1

Vlevo je erb Matyáše Korvína, vpravo je erb Vladislava II. Jagellonského, uprostřed znak Čech.

Doba Jagellonská (1471-1526)

- **r. 1490** – po smrti Matyáše Korvína **Vladislav II. Jagellonský** králem v Čechách i Uhrách, přesídlil z Prahy do Budína
 - **Země koruny české opět sjednoceny**
 - smír mezi katolíky a kališníci
 - do země pronikala luteránská reformace
 - stavovská monarchie jako nový typ státu

Vladislav Jagellonský na malbě

z roku 1509

Obrázek č. 2

Vladislav II. Jagellonský (1471 – 1516),
král český, uherský
a chorvatský,
přezdíván jako „král Bene“
(„dobře“)
– král kompromisů.

Vladislavova majestátní pečeť

z 15. stol.

Obrázek č. 3

Úkol:

Jak fungovala stavovská
monarchie za Vladislava
Jagellonského?

Řešení:

Stavovská monarchie znamenala úpadek královské moci, panovník se opíral o zemský sněm – zástupce vyšší, nižší šlechty a později i zástupce měst.

(**1500** – „Vladislavské zemské zřízení“ – omezovalo moc panovníka, udělení výsad pro šlechtu na úkor panovníka a měst)

Doba Jagellonská (1471-1526)

- **Jagellonci** Vladislav a jeho syn Ludvík vládli **na českém trůně 55 let** (polský stát tehdy jeden z nejmocnějších v Evropě)
- **čeština** – úředním jazykem (módní jazyk polské šlechty do konce 16. stol.)
- **humanismus v literatuře** – Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic, Viktorín Kornel ze Všehrd, Ctibor Tovačovský z Cimburka; překládána díla Petrarky, Bocaccia, Erasma Rotterdamského

Portrét Ludvíka Jagellonského

1526

Obrázek č. 4

Ludvík Jagellonský (1516 – 1526), král český, uherský a chorvatský, nastoupil po smrti svého otce jako 10letý, proto získal přezdívku „Ludvík Dítě“. Zemřel u Moháče proti Turkům, utonul v bažinách.

Doba Jagellonská (1471-1526)

- **výtvarné umění** – převládala pozdní gotika s prvky renesance (žebrová klenba, renesanční okna)

např.:

- ✓ Vladislavský palác na Pražském hradě
- ✓ chrám sv. Barbory v Kutné Hoře
- ✓ Prašná brána v Praze

Vladislavský sál Pražského hradu

z roku 1870

Obrázek č. 5

Ukázka
„vladislavské gotiky“.

Doba Jagellonská (1471-1526)

- **oživení hospodářství**
 - ✓ rajonizace v zemědělství
 - ✓ zvýšení specializace řemesel
 - ✓ otevření nových stříbrných dolů (Jáchymov)
 - ✓ nové podnikání šlechty (zakládání rybníků, pivovarnictví)
- diferenciaci venkovského obyvatelstva (svobodní x čeled', bezzemci)

Úkol:

S čím je spojeno jméno Dalibora
z Kozojed?

Řešení:

V roce 1496 se zeman Dalibor z Kozojed ujal vzbouřených sedláků svého souseda a byl za to popraven.

Dalibor z Kozojed ve věži

na obraze od Věnceslava Černého

Obrázek č. 6

Doba Jagellonská (1471-1526)

- **r. 1496** – **povstání kutnohorských havířů**
(skončilo nezdarem)
- spory měst se šlechtou vyřešila **r. 1517**
„Svatováclavská smlouva“
(města ustoupila nárokům šlechty podnikat
ve městech – např. právo vařit pivo)

Doba Jagellonská (1471-1526)

- stále nebezpečí nájezdů Turků (zastaveny v Uhrách)
- r. 1526 – **Ludvík Jagellonský** podlehl převaze chána Sülejmana u **Moháče**
 - zůstal bez potomků – otázka nástupnictví
- r. 1526 – nastoupil **Ferdinand Habsburský** na český trůn a v Uhrách
 - **Habsburkové nejmocnější rod v Evropě**

Socha Ludvíka Jagellonského

v Moháči, Maďarsko

Obrázek č. 7

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č.1

MAŇAS, Michal. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Olomoucka_smlouva.jpg >

Obrázek č. 2

MISTR LITOMĚŘICKÉHO OLTÁŘE. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013].

Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vladislaus_II_of_Bohemia_and_Hungary.jpg >

Obrázek č. 3

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vladislav_II-pe%C4%8De%C5%A5.jpg >

Obrázek č. 4

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013]. Dostupný na WWW:

< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Louis2.jpg> >

Obrázek č. 5

FRIDRICH, František. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:FFridrich,_Praha,_Vladislavsky_sal.jpg >

Obrázek č. 6

ČERNÝ, Věnceslav. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013]. Dostupný na WWW:
< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dalibor-ve-vezi.jpg> >

Obrázek č. 7

CHMEE2. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 1.1. 2013]. Dostupný na WWW:
< [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Statue_in_Moh%C3%A1cs_\(1\).JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Statue_in_Moh%C3%A1cs_(1).JPG) >